

УДК 378.091.212-044.332:[378.147:811
DOI 10.31654/2663-4902-2024-PP-4-160-168

Тезікова С. В.

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри германської філології
та методики викладання іноземних мов
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
tezikova@ndu.edu.ua
orcid.org/0000-0001-7094-7505

Петрукович С. В.

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри прикладної лінгвістики
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
blagininasvitlana@gmail.com
orcid.org/0009-0000-6826-625X

Таран О. М.

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри германської філології
та методики викладання іноземних мов
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
elenataran62@gmail.com
orcid.org/0000-0001-9462-8146

Плотніков Є. О.

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри германської філології
та методики викладання іноземних мов
Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя
plotnikov@ndu.edu.ua
orcid.org/0000-0001-6010-247X

**АДАПТАЦІЯ ПЕРШОКУРСНИКІВ ДО НАВЧАННЯ В УНІВЕРСИТЕТІ:
З ДОСВІДУ ВИКЛАДАННЯ ВСТУПУ ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ**

Стаття присвячена розгляду адаптаційного періоду у першокурсників спеціальностей 014 Середня освіта. Англійська мова та зарубіжна література, 014 Середня освіта. Німецька мова та зарубіжна література, 035 Германські мови та літератури (переклад включно) за бакалаврським рівнем вищої освіти в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя. Автори розглядають адаптацію як процес пристосування людини до нових умов середовища, діяльності чи соціальних обставин. На підставі досліджень, власних спостережень, результатів опитувань здобувачів, викладачів університетів та вчителів шкіл вони визначають форми адаптації та описують діяльності в їх межах. У статті також наводиться досвід комплексного підходу до дослідження проблеми, представлений у проєкті Документування ефективної освітньої практики (Documenting Effective Educational Practice (DEEP)) від Центру досліджень післяшкільної освіти (Center for Postsecondary Research) в Університеті штату Індіана (Indiana University). Не применшуючи значимість практики інших колег, автори діляться власним досвідом викладання Вступу до спеціальності для студентів першого курсу згаданих спеціальностей. У статті названі фактори, які спричинили модернізацію змісту навчання зі Вступу до спеціальності: структурні реформи та введення в обіг нових понять;

розрив між вимогами вищої школи до рівня академічної готовності першокурсників та реальним її станом у випускників школи; автономією університетів. На думку авторів статті, освітній компонент Вступ до спеціальності має за мету сприяти адаптації студентів до навчання в освітній програмі, яка базується на вивченні іноземних мов, шляхом ознайомлення їх з організацією освітнього процесу та самостійної академічної роботи студентів, профілем спеціальності, перспективами власного професійного становлення та розвитку. Авторами сформульовані завдання, визначено зміст, форми та методи навчання.

Автори піднімають проблему зміни алгоритмів визначення компетентностей та програмних результатів, декомпозиції їх, встановлення завдань навчання у відповідності до таксономії Блума.

У статті описуються підходи до створення сприятливого навчального середовища, наводяться приклади завдань, розглядаються форми навчання.

Ключові слова: адаптація першокурсників до навчання в університеті, компетентності, завдання, зміст, форми та методи навчання.

Постановка проблеми. Питання якості підготовки здобувачів вищої освіти напряму пов'язані із тим, наскільки комфортним для них є університетське середовище, зрозумілим професійне майбутнє і успішним академічне життя кожного студента. Переважна більшість першокурсників – вчорашні випускники загальноосвітніх закладів. Для них навчання в університеті є новим життєвим етапом, результативність якого залежить від успішності адаптаційного періоду, до дослідження якого постійно звертаються, як українські, так і зарубіжні дослідники. На думку Т. Яновської, освіта повинна готувати людину органічно адаптовану до життя у світі багатоманітних зв'язків – від контактів із найближчим оточенням до глобальних [8, с. 92].

Аналіз останніх досліджень та публікацій дозволяє стверджувати, що увага дослідників приділяється різним аспектам проблеми адаптації першокурсників до умов навчання в закладах освіти: загальнотеоретичні та організаційні питання вищої освіти (Андрущенко В. П., Бех І. Д., Дубасенюк О. А., Зязюн І. А., Калашнікова С. А., Кремень В. Г., Рашкевич Ю. М., Таланова Ж. В.), соціально-психологічні умови адаптації (Дябел Л. І., Карамушка Л. М., Семиченко В. А., Яновська Т. А.) умови ефективного навчання (Зданевич Л. В., Нечитайло Л. Я., Попадич О. О.), мотивація особистості (Бурмас Н. І., Староста В. І.), спрямованість на перспективну професійну діяльність (Прудська О. В., Шик М. П.).

На нашу думку, адаптація – це процес пристосування людини до нових умов середовища, діяльності чи соціальних обставин. Дябел Л. І. досліджуючи соціалізацію студента-першокурсника, як процес, який безпосередньо пов'язаний із загальною адаптацією здобувачів, акцентує роль нового соціального середовища (колектив університету, академічної групи), засвоєння та відтворення соціальних норм та цінностей, притаманних цьому середовищу, оволодіння відповідними ролями та функціями. Це двосторонній процес, який передбачає суб'єкт-суб'єктну взаємодію в умовах соціально-педагогічної співтворчості усіх учасників процесу (адміністрації закладу, викладачів, куратора, батьків, членів академічної групи і самого студента-першокурсника) [1, с. 4].

Зданевич Л. В., визначаючи концептуальні ідеї щодо адаптації першокурсників, підкреслює, що цей процес активного пристосування людини до обставин свого життя є системним утворенням, що має певну ієрархічну структуру; індивідуальні чи групові ускладнення процесу адаптації можуть виникати на будь-якому рівні структури; створення умов для успішної адаптації людини або соціальної групи можливе лише на основі виявлення і врахування найбільших ускладнень; створення відповідних педагогічних умов сприяє забезпеченню оптимізації процесу адаптації студентів нового прийому до умов життєдіяльності [2, с. 5–6].

На підставі аналізу різних дефініцій явища дослідники визначають такі форми адаптації:

1) формальна адаптація характеризується пізнавально-інформаційним пристосуванням студентів-першокурсників до нового оточення, структури вищої школи, вимог до змісту навчання і своїх обов'язків; 2) суспільна адаптація визначається як процес внутрішньої інтеграції груп першокурсників та подальша інтеграція означених груп зі студентським оточенням у цілому; 3) дидактична адаптація полягає в підготовці здобувачів вищої освіти до нових форм і методів навчальної роботи у вищій школі; 4) професійну адаптацію розуміємо як остаточне вирішення можливих сумнівів стосовно обґрунтованості вибору майбутньої професії, уміння розуміти спрямованість процесу навчання; 5) соціальну адаптацію сприймаємо як один із механізмів соціалізації особистості, її пристосування до вимог соціального середовища, сприйняття його умов, норм і цінностей, асиміляцію у соціальні групи; 6) формування соціально-психологічної адаптації забезпечує повноцінне входження першокурсників до соціально-психологічного простору ЗВО, оволодіння необхідними навичками спілкування з викладачами та студентами-однокурсниками [7, с. 7–8].

Слід зазначити, що в роботах вітчизняних дослідників ретельно розглянуті окремі аспекти, форми та види адаптації першокурсників до умов навчання в університетах [8, с. 93–94]. На наш погляд, цікавим також є досвід комплексного підходу до дослідження проблеми, представлений у проєкті *Документування ефективної освітньої практики* (Documenting Effective Educational Practice (DEEP)) від Центру досліджень післяшкільної освіти (Center for Postsecondary Research) в Університеті штату Індіана (Indiana University). Консорціум з 20 університетів США на початку нульових провів аналіз нормативної бази, матеріально-технічних умов закладів освіти, ефективних моделей та передових практик навчання студентів, на підставі чого було підготовлено рекомендації, серед яких акцент зроблено і на перших місяцях перебування першокурсників в університеті. Автори звертають увагу на необхідність спільної діяльності викладачів та студентів задля встановлення довірливих стосунків, підкреслюють важливість орієнтаційних курсів та тренінгів для формування загально-навчальних вмінь та навичок першокурсників, акцентують важливість ознайомлення їх з традиціями та сучасними здобутками закладу, який ними обрано, студентською спільнотою та випускниками, які демонструють успішні академічні та професійні кейси [9].

Аналіз згаданих робіт українських та зарубіжних авторів дозволяє стверджувати, що проблема адаптації першокурсників до умов навчання в університеті і надалі залишається актуальною. Для вирішення цієї проблеми заклади вищої освіти пропонують спеціальні навчальні курси (освітні компоненти): *Вступ до університетського життя, Академічне письмо та наукові дослідження, Основи тайм менеджменту, Психологічна адаптація та стресостійкість, Інформаційна грамотність та цифрові технології*. Не применшуючи значимість досвіду колег, ми хочемо поділитися досвідом викладання *Вступу до спеціальності* для студентів першого курсу, які обрали спеціальності 014 *Середня освіта. Англійська мова та зарубіжна література*, 014 *Середня освіта. Німецька мова та зарубіжна література*, 035 *Германські мови та літератури (переклад включно)* за бакалаврським рівнем вищої освіти в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя.

Метою цієї статті є аналіз змісту, форм та методів освітнього компоненту *Вступ до спеціальності*, факторів, які вплинули на його модернізацію, результатів, які було досягнуто щодо адаптації першокурсників до умов навчання в університеті.

Виклад основного матеріалу дослідження. Традиційно навчальна дисципліна *Вступ до спеціальності* у програмах підготовки майбутніх вчителів передбачала широке ознайомлення першокурсників із напрямками професійної діяльності вчителя та класного керівника, викладалася викладачами кафедри педагогіки, чия предметна спеціалізація часто не співпадала зі спеціальністю, на якій вони викладали цю дисципліну, була сконцентрована на вивченні державних документів, які визначали

стратегічні напрями розвитку педагогічної освіти. У зв'язку із запровадженням Болонського процесу в університетах України, структурними реформами, які передбачали запровадження ступеневої освіти та зосередження на підготовці фахівців з основної спеціалізації на бакалаврському рівні, відбулося, з одного боку, значне скорочення аудиторних годин навчання з фахових дисциплін, а з іншого, – збільшився обсяг практичної підготовки майбутніх вчителів. Отже, *Вступ до спеціальності* став тією відправною точкою, з якої починається занурення першокурсника у спеціальність їхнього вибору та специфіку навчання в освітній програмі. Так, викладачами дисципліни стали фахівці, чия базова освіта відповідала напряму підготовки здобувачів.

Модернізація змісту навчання зі *Вступу до спеціальності* була спричинена декількома факторами: *структурні реформи та введення в обіг нових понять* (кредити ЄКТС, компетентності, програмні результати, автономність студента та викладача, академічна мобільність, індивідуальна траєкторія розвитку, тощо), що потребувало спеціального роз'яснення, а головне, спеціального навчання, як бути успішним у нових реаліях вищої освіти; *розрив між вимогами* вищої школи до рівня академічної готовності першокурсників та *реальним її станом* у випускників школи; *автономією університетів*, яка передбачає наявність різних моделей навчання у кожному окремому університеті, що викликало необхідність спеціального акцентування для здобувачів переваг освітньої програми, на якій навчається першокурсник, розкриття професійних перспектив, надання консультативної допомоги щодо особистісних можливостей стати успішним студентом і професіоналом.

За результатами опитувань студентів та викладачів, нашими спостереженнями за першокурсниками, бесідами з вчителями закладів середньої освіти ми виділяємо такі форми адаптації та напрями діяльності в їх межах (таблиця 1):

Таблиця 1

Форми адаптації та напрями діяльності

№ п.п	Форма адаптації	Напрями діяльності
1	2	3
1.	Академічна адаптація	Перехід до нової системи навчання: лекції, семінари, заліки, екзамени, сесії, кредити Нові теоретичні та практичні курси: зміна моделей навчання Самостійне опрацювання значного обсягу інформації Розвиток вмінь та навичок самостійного навчання та критичного мислення Написання академічних текстів Вибір навчальних дисциплін Перехід на нову, 100 бальну, систему оцінювання
2.	Соціально-психологічна адаптація	Нове коло спілкування: однокурсники, викладачі, керівники та члени студентських об'єднань, працівники підрозділів університету Зміна звичного оточення та необхідність знаходити підтримку у новому оточенні Вміння працювати в команді, адаптуватися до різних типів людей Психологічний комфорт у новому колективі

Продовження таблиці 1

1	2	3
		Знання інфраструктури університету, розуміння його місії, традицій та можливостей для власного професійного розвитку
3.	Адаптація до нових умов проживання	Життя у гуртожитку або в орендованому помешканні Розподіл бюджету, самостійне приготування їжі, прибирання, інші побутові речі Планування повсякденного життя без контролю батьків
4.	Професійна адаптація	Усвідомлення змісту майбутньої професійної діяльності Визначення кар'єрних перспектив і вибір напрямків для розвитку Пошук можливостей для стажувань або підробітку
5.	Емоційна та фізіологічна адаптація	Зміна режиму дня, збільшення навантаження, стресові ситуації Новий рівень відповідальності, вміння справлятися з тривожністю Необхідність підтримувати здоровий баланс між навчанням, відпочинком, особистим життям

Освітній компонент *Вступ до спеціальності* має за мету сприяти адаптації студентів до навчання в освітній програмі, яка базується на вивченні іноземних мов, шляхом ознайомлення їх з організацією освітнього процесу та самостійної академічної роботи студентів, профілем спеціальності, перспективами власного професійного становлення та розвитку [6].

Основними **завданнями** вивчення дисципліни *Вступ до спеціальності* є:

– знайомство студентів першого курсу зі структурою вищої освіти України, тенденціями її модернізації, документами, що регламентують освітній процес, умовами навчання в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя;

– визначення можливих шляхів професійного самовизначення, становлення та розвитку здобувачів вищої освіти;

– знайомство з формами та методами академічної діяльності студента;

– формування культури навчальної праці.

В результаті вивчення дисципліни *Вступ до спеціальності* студенти повинні **знати**:

1) структуру вищої освіти України, історію та традиції підготовки фахівців з іншомовної освіти у Ніжинській вищій школі, нормативні документи, що регламентують освітній процес;

2) професійні компетентності фахівця;

3) зміст професійної підготовки на різних етапах становлення фахівця-філолога: навчання в університеті – входження у професію – професійний розвиток упродовж кар'єри;

4) напрями діяльності структурних підрозділів університету: кафедри, деканат, ректорат, відділ виховної роботи, соціокультурної діяльності та промоції, університетський психологічний центр, бібліотека, навчальна лабораторія, навчально-методичний кабінет факультету, студентська організація, профком студентів;

- 5) форми та методи академічної діяльності студентів;
- 6) особливості роботи фахівця-філолога;

вміти:

- 1) планувати академічну діяльність, побут і відпочинок;
- 2) застосовувати різні методи та прийоми вивчення іноземної мови;
- 3) працювати з різними джерелами інформації: друковані, цифрові, Інтернет;
- 4) працювати на лекції;
- 5) готуватися до семінарського (практичного) заняття;
- 6) виконувати проєкт (дослідження);
- 7) брати участь в обговоренні проблем;
- 8) ефективно спілкуватися з викладачами, співробітниками, студентами;
- 9) аналізувати та оцінювати власні академічні досягнення;
- 10) знати та застосовувати методи та прийоми для особистісного та професійного розвитку.

Зазначені вище знання та вміння є основою загальних та спеціальних компетентностей, програмних результатів навчання, які визначаються відповідними освітньо-професійними програмами [3; 4; 5]. На заняттях зі *Вступу до спеціальності* студенти розглядають структуру компетентностей, обговорюють шляхи їх формування та розвитку, навчаються розуміти зміст формулювань, які часто представлені складними та багаторівневими реченнями. Слід зазначити, що позитивно оцінюючі досвід запровадження компетентнісного підходу у вищу освіту України, ми вважаємо, що актуальною є розробка нового алгоритму визначення компетентностей, які вносяться в освітні програми. За існуючої практики розробники ОП орієнтуються на відповідні стандарти, до яких додають компетентності, що відображають особливість, регіональність, унікальність програми. В результаті маємо понад 20 позицій, які складно написані і часто нікого і ні до чого не спрямовують. На наш погляд, компетентностей не повинно бути багато. Вони мають бути обов'язковими для формування на всіх дисциплінах програми. В межах кожної компетентності мають бути визначені конкретні знання, вміння, навички, які легко можуть перевірятися та застосовуватися. Важливо також вибудувати ієрархію рівнів сформованості компетентностей між освітніми компонентами. Дисципліни, які викладаються на першому курсі, за таксономією Блума, мають забезпечити виконання завдань першого (*знати, розуміти*) та другого (*застосовувати, аналізувати*) рівнів, що дасть можливість раціонально використовувати час, ресурси, зусилля здобувачів, створювати комфортні умови для їх навчання, забезпечувати належний рівень результатів.

У роботі з першокурсниками важливим є встановлення позитивного емоційного середовища, в якому відбуватиметься процес навчання. Одним із центральних методів навчання на заняттях зі *Вступу до спеціальності* є метод групової взаємодії (workshop), який дозволяє поетапно опрацьовувати матеріал (індивідуально, у парах, малих та великих групах), ділитися досвідом, обговорювати ідеї, опосередковано виправляти неточності у виконанні завдань. Крім занять в аудиторії, нами також практикуються зустрічі із працівниками бібліотеки, для ознайомлення із можливостями для самостійної роботи з бібліотечними ресурсами; відділу виховної роботи, соціокультурної діяльності та промоції, для залучення до участі у студентських колективах, культурно-масових заходах, органах студентського самоврядування; випускниками програми, для визначення складників успішних кейсів та перспектив професійної кар'єри. Важливим є і залучення першокурсників до виконання завдань, які наближені до майбутньої професійної діяльності: провести захід з учнями, підготувати матеріали до уроку, спостерігати роботу вчителя (студенти педагогічних програм); підготувати переклад, відредагувати текст, спостерігати за роботою перекладача (студенти філологічної спеціальності).

Зміст навчання зі *Вступу до спеціальності* представлено трьома розділами:
Розділ 1. Вища освіта України: історія, традиції, напрями модернізації спрямовано

на формування у першокурсників розуміння структури університету, навчального плану, правил організації освітнього процесу; *Розділ 2. Культура навчальної праці студента* підпорядкований формуванню та розвитку загальноакадемічних та спеціальних вмінь та навичок вивчення іноземної мови; *Розділ 3. Професійне самовизначення, становлення та подальший розвиток фахівця-філолога* орієнтований на ознайомлення здобувачів зі змістом майбутньої професійної діяльності.

Зміст дисципліни *Вступ до спеціальності* координується з ознайомчою практикою (1,5 кредити), що дозволяє постійно залучати студентів до активного спілкування, спостережень та діяльності за різними напрямками: тайм менеджмент, програми самовиховання, тренінг спілкування, правила академічної доброчесності, аналіз джерел на сайтах професійних асоціацій, рефлексія власного академічного та професійного досвіду, оцінка та взаємооцінка результатів адаптації до навчання в університеті.

Перенесення дисципліни *Вступ до спеціальності* на кафедру германської філології та методики викладання дозволило викладачам працювати спільно з колегами, які викладають *Практику усного та писемного мовлення (англійська / німецька мови)*, обговорювати динаміку розвитку кожного студента та узгоджувати програму його адаптації. Результатом такої роботи є той факт, що понад 90% першокурсників змогли успішно опанувати дисципліни навчального плану першого семестру (проаналізовано успішність 91 студента протягом 2022–2023, 2023–2024, 2024–2025 навчальних років).

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Проблема адаптації першокурсників до навчання в університеті залишається актуальною, оскільки постійно змінюються зміст, форми та методи навчання у вищій школі, існує необхідність подолання розриву між вимогами школи та закладу вищої освіти, до вишів вступають молоді люди, з новими потребами, мотивами, інтересами, компетентностями, поглядами на майбутнє. Отже, на часі проведення комплексного дослідження першокурсників вишів різних напрямів підготовки, аналіз інноваційних практик адаптації молоді до університетського навчання, визначення факторів впливу на академічні результати здобувачів.

Не заперечуючи важливість розвитку інфраструктури університетів, створення різноманітних служб підтримки здобувачів, залучення їх до активного спілкування в академічному середовищі, наявність у навчальних планах спеціальних навчальних дисциплін, спрямованих на прискорення темпів адаптації першокурсників, на наш погляд, є виправданою. Разом з цим, зміст та підходи до навчання цих дисциплін мають постійно модернізуватися.

Література

1. Дябел Л. І. Соціалізація студентів-першокурсників в умовах педагогічного університету: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец 13.00.05 / Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова. Київ, 2008. 21 с.
2. Зданевич Л. В. Адаптація студентів педагогічних училищ до нових умов життєдіяльності: авторф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.04 / Інститут педагогіки та психології професійної освіти АПН України. Київ, 2003. 22 с.
3. Освітньо-професійна програма «Середня освіта. Англійська мова та зарубіжна література» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. URL: <https://surl.li/tweyzz> – Назва з екрана.
4. Освітньо-професійна програма «Середня освіта. Німецька мова та зарубіжна література» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. URL: <https://surl.li/zbnbkg> – Назва з екрана.
5. Освітньо-професійна програма «Германські мови та літератури (переклад включно)» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. URL: <https://surl.li/jvxfki> – Назва з екрана.

6. Програма навчальної дисципліни «Вступ до спеціальності». URL: https://drive.google.com/drive/folders/1B4A27BIV7jBJU7T0DEtRrUo-ChN_r4fe – Назва з екрана.
7. Формування адаптації студентів-першокурсників до освітнього середовища закладів вищої освіти / Є. Гончарова, О. Беляєва, В. Костенко, І. Сологор, С. Ефендієва. *Молодь і ринок*. 2023. № 6–7 (214–215). С. 84–89. URL: <https://repository.pdmu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/b973eba4-9a44-410e-9197-ab18fd522aa7/content>
8. Яновська Т. Особливості психологічної адаптації першокурсників до навчання у закладі вищої освіти різних напрямів підготовки. *Психологія і особистість*, 2019. (2). С. 92–103. URL: <https://doi.org/10.33989/2226-4078.2019.2.177350>
9. Student success in college: creating conditions that matter/ George D. Kuh et. al. - 1st ed. San Francisco, CA: Published by Jossey – Bass, 2005. 370 p.

References

1. Diabel, L.I. (2008). Sotsializatsiia studentiv-pershokursnykiv v umovakh pedahohichnoho universytetu [The Socialization of the first-year students in conditions of the Pedagogical University]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].
2. Zdanevych, L.V. (2003). Adaptatsiia studentiv pedahohichnykh uchylyshch do novykh umov zhyttiediialnosti [Student adaptation to the new conditions of living at the pedagogical schools]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].
3. Osvitno-profesiina prohrama «Serednia osvita. Anhliiska mova ta zarubizhna literature» pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity [Educational-Professional Program «Secondary Education. English Language and World Literature» of the first (bachelor's) level of higher education]. URL: <https://surl.li/twyezz> [in Ukrainian].
4. Osvitno-profesiina prohrama «Serednia osvita. Nimetska mova ta zarubizhna literatura» pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity [Educational-Professional Program «Secondary Education. German Language and World Literature» of the first (bachelor's) level of higher education]. URL: <https://surl.li/zbnbkq> [in Ukrainian].
5. Osvitno-profesiina prohrama «Serednia osvita. Anhliiska mova ta zarubizhna literatura» pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity [Educational-Professional Program «Germanic Languages and Literature (including translation)» of the first (bachelor's) level of higher education]. URL: <https://surl.li/jvxfki> [in Ukrainian].
6. Programma navchalnoi dystsypliny «Vstup do spetsialnosti» [Course Program «Introduction to the Speciality»]. URL: https://drive.google.com/drive/folders/1B4A27BIV7jBJU7T0DEtRrUo-ChN_r4fe [in Ukrainian].
7. Honcharova, Ye., Bieliaeva, O., Kostenko, V., Sologor, I., & Efendiieva, S. (2023). Formuvannia adaptatsii studentiv-pershokursnykiv do osvitnoho seredovyscha zakladiv vyshchoi osvity [Formation of the first-year students' adaptation to the educational environment of higher education institutions]. *Molod i rynok – Youth and the market*. No 6–7 (214-215). P. 84–89. URL: <https://repository.pdmu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/b973eba4-9a44-410e-9197-ab18fd522aa7/content> [in Ukrainian].
8. Yanovska, T. (2019). Osoblyvosti psykhohichnoi adaptatsii pershokursnykiv do navchannia u zakladi vyshchoi osvity riznykh napriamiv pidhotovky [Peculiarities of the first year students' psychological adaptation to study in different higher educational establishments]. *Psykhohihiia i osobystist*. No 2. Pp 92–103. <https://doi.org/10.33989/2226-4078.2019.2.177350> [in Ukrainian].
9. Kuh, G.D., [et al.]. (1st ed.). Student Success in College: Creating Conditions That Matter [in English].

Tezikova S.

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Germanic Philology
and Foreign Language Teaching Methodology
Nizhyn Gogol State University
tezikova@ndu.edu.ua
orcid.org/0000-0001-7094-7505

Petrukovych S.

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Applied Linguistics
Nizhyn Gogol State University
blagininasvittana@gmail.com
orcid.org/0009-0000-6826-625X

Taran O.

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Germanic Philology
and Foreign Language Teaching Methodology
Nizhyn Gogol State University
elenataran62@gmail.com
orcid.org/0000-0001-9462-8146

Plotnikov Y.

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Germanic Philology
and Foreign Language Teaching Methodology
Nizhyn Gogol State University
plotnikov@ndu.edu.ua
orcid.org/0000-0001-6010-247X

**ADAPTATION OF FRESHMEN TO UNIVERSITY STUDIES:
FROM THE EXPERIENCE OF TEACHING INTRODUCTION
TO THE SPECIALITY**

The article explores the adaptation period for first-year students majoring in 014 Secondary Education. English Language and Foreign Literature, 014 Secondary Education. German Language and Foreign Literature, 035 Germanic Languages and Literature (translation inclusive) at the bachelor's level of higher education at Nizhyn Mykola Gogol State University. The authors view adaptation as a process of human adjustment to new environmental conditions, activities or social circumstances. Drawing from their research, observations, and the results of surveys of students, university professors, and school teachers, they not only identify forms of adaptation but also provide a detailed description of activities within them, offering valuable guidance to the readers. The article also presents the authors' experience in teaching Introduction to the Speciality for first-year students of the mentioned specialisations.

The article identifies the factors that led to the modernisation of the content of the Introduction to the Speciality course: structural reforms and the introduction of new concepts; the gap between the requirements of higher education to the level of academic readiness of first-year students and its current state among school graduates; and the autonomy of universities. According to the authors of the article, the educational component of Introduction to the Speciality aims to facilitate students' adaptation to studying in an educational programme based on the study of foreign languages by familiarising them with the organisation of the educational process and independent academic work of students, the profile of the Speciality, and the prospects for their professional formation and development. The authors formulate the tasks and define the content, forms and teaching methods.

The authors raise the problem of changing the algorithms for determining competencies and programme outcomes, decomposing them, and setting learning objectives according to Bloom's taxonomy,

The article describes approaches to creating a favourable learning environment, provides examples of tasks, and considers forms of learning.

Key words: adaptation of first-year students to university studies, competencies, tasks, content, forms and methods of teaching and learning.